

7/7011

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

16 / 5 / 2002

SAYI : B.02.0.006/01-1121

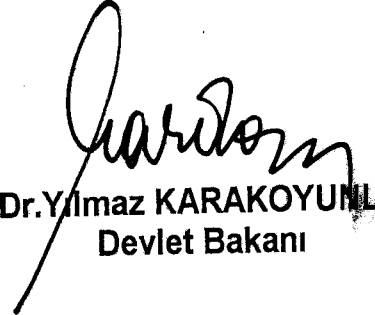
KONU : 7/7011-14859 esas sayılı
Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 01.05.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7011/4859-34909 sayılı yazınız.

Balıkesir Milletvekili İsmail ÖZGÜN 'ün tarafımdan cevaplandırılması istediği 7/7011-14859 sayılı soru önergesine ilişkin cevap ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Yılmaz KARAKOYUNLU
Devlet Bakanı

EKLER :
EK-1- 5 sayfa

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

15 Mayıs 2002

SAYI : B.02.01.ÖİB.0.65.00/
KONU : Soru Önergesi.

3730

DEVLET BAKANLIĞINA
(Sn. Dr. Yılmaz KARAKOYUNLU)

İLGİ: 3.05.2002 tarih ve 972 sayılı talimat formunuz.

Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail ÖZGÜN tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına tevcih edilen 7/7011-14859 esas sayılı soru önergesinde yer alan sorular ve cevapları aşağıda sunulmuştur.

SORU 1) SEKA Balıkesir İşletmesi son yıllarda kamuoyunun gündemine sık sık üretim yapamaması, aylarca kapalı kalmasıyla gelmiş, işletme zarar ediyor o halde biran önce ne pahasına olursa olsun özelleştirilerek elden çıkarılması gereken bir kuruluş olarak sunulmuştur.

İşletmede meydana gelen çeşitli teknik arızalar, elektrik borcunun ödenmemesi sebebiyle enerji kesilmesi ve kalite arttırımı yapılamaması ve pazarlama tekniklerinin yetersizliği nedeniyle stok fazlalığı vb. gibi sebeplerle her yıl üretim aylarca durdurulmaktadır.

Son yedi yılda duruşta geçen sürenin yıllık ortalaması % 44'tür. SEKA İşletmesi her yılın hemen hemen yarısını planlı duruşlarla geçirmektedir. Bu şartlar altında işletmenin de kar etmesi mümkün olmamaktadır.

SEKA Balıkesir'in gelişimini, kağıt üzerinden izlediğinizde her yıl yatırım programlarına iyileştirme yatırımlarının yapılacağı yazılmış ancak bu yatırımlar yapılmamıştır.

Herşeye rağmen SEKA Balıkesir İşletmesi ekonomik ömrünü tamamlamış bir işletme değildir. İyi yönetilirse gerekli tevzi yatırımları yapılırsa uzun yıllar üretim yapmaya devam edebilecektir. Ülke ekonomisine olan katkısı da bugünkü şartlarda 50 Milyon Dolar'dır.

Bütün bu gerçekler ortada iken Balıkesir SEKA'nın bir benzeri olan Aksu SEKA Fabrikası çalışırken, Balıkesir SEKA Fabrikası neden çalıştırılmamaktadır?

CEVAP 1) SEKA Genel Müdürlüğüne bağlı Aksu ve Balıkesir İşletmelerinde gazete kağıdı üretilmekte olup bu işletmelerin kuruluş yılları ve kapasiteleri;

	Kuruluş Yılı	Kuruluş Kapasitesi
Aksu İşletmesi	21 Eylül 1970	82.500 ton
Balıkesir İşletmesi	4 Nisan 1981	100.000 ton
Toplam		182.500 ton'dur

SEKA gazete kağıdında tek üretici olmasına rağmen, yaklaşık 400.000 ton'luk ülke gazete kağıdı tüketim pazarında % 30'luk bir payı bulunmaktadır.

Balıkesir İşletmesi, 1995 yılında, dünya kağıt fiyatlarının hızla yükselmesine bağlı olarak elde ettiği 261 milyar TL kar dışında, kurulduğundan bu yana sürekli olarak zarar etmiştir. 2001 yılında dönem zararı 10 trilyon TL olmuştur.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1 ÖİB.0.65.00
KONU : Soru Önergesi

-2-

İşletmede kullanılan teknoloji, odunun mekanik olarak öğütülmesi esasına dayanmakta ve fazla miktarda enerjiye ihtiyaç göstererek maliyetleri olumsuz yönde etkilemektedir. Kağıt üretim maliyetinin % 30'unu elektrik gideri oluşturmakta ve bunun da % 70'i mekanik odun hamuru üretimi için kullanılmaktadır. İşletmede, hammadde olarak pahalı maliyete neden olan odun kullanmasına rağmen, diğer ülkelerde hammadde olarak daha az enerji tüketen iade gazete kağıdı kullanılmakta ve maliyetler, dolayısıyla da satış fiyatları SEKA fiyatlarına göre düşük kalmaktadır.

Bu durumda işletmenin yeni teknolojiye sahip fabrikalarla serbest piyasa koşullarında rekabet imkanı ortadan kalkmış ve rekabet gücü kazanması için de yeni yatırımların yapılması kaçınılmaz hale gelmiştir. 1996 yılından itibaren Gümrük Birliği Anlaşması sonrasında, kağıt ithalatında gümrük, fon, vergi gibi uygulamaların ortadan kalkması neticesinde, düşük fiyatlarla gerçekleşen ithalat SEKA'ya ve sektörü ciddi oranda etkilemiştir.

1997 yılı başlarından itibaren başlayan süreçte, yurtdışı kağıt fiyatlarının ucuzlaması karşısında, maliyetlerin altında tespit edilmiş olan SEKA kağıt satış fiyatları, yine de yurtdışı kağıt fiyatlarından yüksek kaldığından, yurtiçi talep ithalata yönelmiştir. Bu durum SEKA'nın özellikle gazete kağıdı üreten Aksu ve Balıkesir işletmelerinde satışların giderek azalmasına, artan kağıt stoklarının mali yükü de dikkate alınarak üretimde zorunlu olarak kısıtlama yapılmasına ve zaman zaman duruşa geçilmesine neden olmuştur. Her iki işletmenin de üretim ve duruş süreleri aşağıda sunulmuştur.

**BALIKESİR VE AKSU İŞLETMELERİNİN 1995-2001 YILLARI
ÜRETİM VE DURUŞ SÜRELERİ:**

Balıkesir İşletmesi:

YILLAR	ÜRETİM (Ton)	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	TOPLAM DURUŞ SAATİ
1995	87.785	88	1.909
1996	51.570	52	4.512
1997	38.166	38	5.327
1998	64.277	64	3.079
1999	34.808	35	5.789
2000	75.882	76	2.354
2001	56.296	56	3.994
MART-2002	11.383	11	1.201

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1 ÖİB.0.65.00
KONU : Soru Önergesi

-3-

Aksu İşletmesi:

YILLAR	ÜRETİM(Ton)	KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)	TOPLAM DURUŞ SAATİ
1995	63.539	77	2.556
1996	26.579	32	6.110
1997	21.793	26	6.332
1998	33.839	41	5.374
1999	33.401	40	5.378
2000	51.649	63	3.432
2001	31.747	38	5.401
MART-2002	5.032	6	1.625

Pazarlama faaliyetleri ile ilgili olarak, dışarıya yönelen talebin kazanılması ve üretilen miktarın stoka gitmeden satılabilmesini sağlamak amacıyla zaman zaman gazete kağıdı satış koşullarında iyileştirme yapılmıştır.

Nitekim;

1. 5.1.1997 tarihinde vade oranları 3 ay (% 7+8+9) peşin satışlarda ise % 7,5 indirim,
2. 5.10.1998 tarihinde 6 ay (%0+0+7+7+8+8) peşin satışlarda % 10 indirim,
3. 13.3.1999 tarihinde 6 ay (%0+0+8+9+10+11) olarak,
4. 30.6.2000 tarihinde 6 ay (% 0+5+6+7+8+9) olarak,
5. 7.4.2001 tarihinde 6 ay (% 6+7+8+9+9+10) olarak,
6. 17.8.2001 tarihinde 6 ay (%0+4+5+6+7+8) olarak

vadeli satış şartları belirlenmiştir.

Satış şartlarında iyileştirmeler yapılmasına rağmen, gazete kağıdı talebinde belirgin bir artış görülmemiştir. Talebin artırılması düşüncesiyle çeşitli tarihlerde Genel Müdürlük düzeyinde büyük gazete yetkilileri ile görüşmeler yapılmasına rağmen talepler yeterli düzeyde artmamıştır. Talep yetersizliğinin diğer bir nedeni de, bu işletmelerde üretilen gazete kağıdının gramaj ve kalite açısından büyük gazetelerin modern makinalarının kullanımına uygun olmamasıdır.

GAZETELERİN SEKA'DAN KAĞIT ALIŞ MİKTARLARI

GAZETELER	1995	1996	1997	1998	1999	2000	BİRİM: Ton	
							2001	2002 MART SONU
MİLLİYET	10.820	5.204	8.478	20.529	8.298	26.884	1.845	-
SABAH	29.737	3.029	4.785	8.652	218	8.161	8.140	-
HÜRRIYET	19.471	3.702	712	-	-	-	-	-
CUMHURİYET	4.871	3.623	672	4.873	4.653	3.589	3.320	-
STAR	-	-	-	-	-	20.649	12.606	5.955
TÜRKİYE	12.446	7.549	697	2.662	1.098	115	1.316	219
ZAMAN	12.561	4.905	1.208	11.635	7.984	12.053	9.779	974
DİĞER	64.335	44.025	47.925	47.130	50.052	53.617	52.113	10.010

J..

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1 ÖİB.0.65.00
KONU : Soru Önergesi

-4-

Yukarıdaki rakamlardan da görüldüğü gibi büyük gazeteler ağırlıklı olarak ihtiyaçlarını ithalatla karşılamaktadırlar.

SEKA bir kamu kuruluşu olarak üstlendiği misyon gereği ülke kağıt sektörünü yaşatmak, geliştirmek ve kültür hayatına katkıda bulunmak için gereken gayreti göstermiş, fiyatta ve kalitede uzun zaman denge unsuru olmuştur. Ancak günümüz koşullarında, özellikle kağıt ithalatında gümrük, vergi ve harçlarının sıfır olduğu bir dönemde fiyatlar artık serbest piyasada oluşmaktadır. Yurtdışındaki fiyat dalgalanmaları doğrudan iç piyasayı etkilemektedir. SEKA'da bu durumda maliyetlerin altında satış yapmak zorunda kalmaktadır.

YILLAR İTİBARIYLA GAZETE KAĞIDINDA REKABET DURUMU

Balıkesir İşletmesi:

	Ölçü	1998	1999	2000	2001	2002
Yerli Kağıt Ticari Maliyeti	Bin TL/Ton	162.718	294.293	378.067	753.819	832.885
SEKA Fiyatı TL	Bin TL/Ton	129.170	197.147	305.927	569.743	670.000
1 USD Değeri	Bin TL	259,8	418	624	1.229,5	1.361,6
SEKA Fiyatı (\$)	USD/Ton	497	472	490	463	492
İthal Kağıt Fiyatı (\$)	USD/Ton	450-580	450-520	510-610	580-370	380

Aksu İşletmesi:

	Ölçü	1998	1999	2000	2001	2002
Yerli Kağıt Ticari Maliyeti	Bin TL/Ton	168.287	319.003	377.544	680.037	666.962
Seka Fiyatı TL.	Bin TL/Ton	122.069	212.296	302.118	550.714	650.000
1 USD Değeri	Bin TL	259,8	418	624	1.229,5	1.361,6
Seka Fiyatı (\$)	USD/Ton	470	508	484	448	477
İthal Kağıt Fiyatı (\$)	USD/Ton	450-580	450-520	510-610	580-370	380

Gazetelerin SEKA'ya yönelmelerini sağlamak için belli bir süre fiyatların maliyetlerin ve dünya fiyatlarının altında tespit edilmesine rağmen, gazeteler ağırlıklı olarak Rusya'dan (SEKA kalitesinde olmasına rağmen) gazete kağıdı ithalatına devam etmektedir. Bunun neticesi olarak, 2001 yılında % 48 kapasite kullanımı ile ancak 88.043 ton gazete kağıdı üretimi gerçekleştirilebilmiştir. 2002 Mart sonu itibarıyla satış miktarı 17.158 ton olup, 2002 yılı üretim ve satış programı 140.000 ton'dur.

SORU 2) Yapılması gereken ve yatırım programına giren iyileştirme yatırımları neden yapılmamaktadır?

CEVAP 2) Balıkesir İşletmesinin iyileştirme yatırımları için gerekli fizibilite çalışmaları yapılmıştır. Ancak, İdaremizce aktarılan kaynaklar İşletmenin çok yüksek olan cari giderlerinde kullanılmakta olup mevcut koşullarda büyük ölçekli iyileştirme yatırımlarının yapılması ekonomik görülmektedir.

SORU 3) Balıkesir İşletmesinin doğalgaz projesinin geliştirilip uygulama imkanı varken neden yapılmamaktadır?

CEVAP 3) SEKA maliyetlerini olumlu anlamda değiştirecek olan doğalgaz projesi için de 2002 yılı bütçesinde gerekli ödenek ayrılmış ve Yatırım Finansman Kararnamesi gereği Bakanlığınızdan gerekli onay alınmıştır. Fabrikanın Balıkesir - Bigadiç karayolu üzerinde

7/7011

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1 ÖİB.0.65.00
KONU : Soru Önergesi

-5-

Karacabey - İzmir doğalgaz boru hattı yakınında bulunduğu BOTAŞ'a bildirilmiş, doğalgaza geçebilmesi için tesise ne tür olanakların (bransman ve tali hat gibi) sağlanabileceği sorulmuş olup, bu konuda BOTAŞ'tan cevap beklenmektedir.

SORU 4) SEKA bünyesinde bulunan üç gazete kağıdı işletmesinden biri olan Balıkesir İşletmesi Türkiye'de Tekel durumunda ve stratejik bir işletme konumunda değil midir?

SORU 5) Eğer Balıkesir SEKA İşletmesi tekel konumunda ve stratejik bir önemi varsa özelleştirme kapsamına alınması doğru mudur?

SORU 6) Bu durum 4046 sayılı Kanun'un 13. Maddesinin (b) fıkrasıyla çelişiyor mu?

CEVAP 4-5-6) SEKA Aksu ve Balıkesir İşletmeleri ülkemizde gazete kağıdı üretiminde tek üretici konumundadırlar. Ancak günümüzde, aşağıdaki tablodan da açıkça görüldüğü gibi, serbest piyasa koşulları ve globalleşen dünya ekonomisi içerisinde, yoğun ithal kağıt rekabeti ve mevcut düşük pazar paylarıyla, tekel ya da stratejik önem taşıyan birer işletme olarak değerlendirilmeleri mümkün görülmemektedir.

GAZETE KAĞIDI ÜRETİM İTHALAT- İHRACAT VE TÜKETİM DURUMU

BİRİM : TON

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	TÜKETİM
1995	150.536	19.036	218.286	353.510
1996	78.133	2.754	291.713	363.608
1997	59.963	603	316.000	379.894
1998	98.116	2.754	238.790	331.566
1999	68.208	437	314.363	386.241
2000	127.529	1.068	343.951	467.802
2001	88.043	5.533	196.873	280.530

SEKA Balıkesir İşletmesi 4046 sayılı Kanun'un 13. maddesinin (b) bendinde belirtilen kuruluşlar arasında yer almadığı gibi, SEKA işletmelerinin ayrı ayrı özelleştirilmesi hususunda, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun gereğince Rekabet Kurumu Başkanlığının görüşüne başvurulmuş, Rekabet Kurumu Başkanlığınca, belirli koşullara dikkat edilmesi kaydıyla, bu işletmelerin ayrı ayrı satışlarında herhangi bir sakınca veya özel önlem gereksinimi bulunmadığı bildirilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Turgut BOZKURT
Başkan